

AKO Hujala Eliisa(TEM)

02.04.2020
JULKINEN

Asia

Komission ehdotus erityistoimista, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastoille luodaan poikkeuksellista joustoa COVID-19-tilanteeseen vastaamiseksi muuttamalla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksia (EY) N:o 1303/2013 ja 1301/2013 (Koronakriisin investointialoite plus)

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 13.3.2020 lainsäädäntöpaketin ajankohtaisen COVID-19-epidemian sekä muiden vakavien kansanterveyskriisien hoitamiseen suunnattavista elvytystoimista unionissa ja hakijamaissa. Ehdotukset on hyväksytty ja ne tulivat voimaan 1.4.2020 (E 16/2020 vp / U 5 /2020 vp).

Nyt komissio ehdottaa lisää mukautuksia Euroopan rakenne- ja investointirahastojen yleisasetukseen 1303/2013 ja Euroopan aluekehitysrahastoasetukseen 1301/2013 (*Koronakriisin investointialoite plus*).

Asetukset on tarkoitettu tulemaan voimaan kiireellisenä. Neuvoston rakennetoimityöryhmä käsitteli asiaa 6.4. Neuvoston puheenjohtajavaltio pyytäneen Coreperia tekemään 8.4. määräenemmistöllä seuraavat päätökset neuvottelumandaatin vahvistamisesta Euroopan parlamentin kanssa käytäviä neuvotteluja varten: että käytetään kirjallista menettelyä neuvoston kannan vahvistamiseksi, että lyhennetään 8 viikon määräaika ja että hyväksytään päätös asetuksen muuttamisesta.

Kiireellisyyden vuoksi asiassa annetaan ensin valtioneuvoston yhteensovitusjärjestelmässä (EU4-jaosto) koordinoitu E-selvitys. Asiassa on kyse perustuslain 96 §:ssä tarkoitettusta ehdotuksesta, josta annetaan myöhemmin U-kirjelmä.

Suomen kanta

Valtioneuvosto voi hyväksyä komission ehdotuksen.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä terveydenhuoltojärjestelmän toimintakyvyn turvaamista pandemian aikana.

Mikäli ehdotuksen sisältö muuttuisi neuvoston käsittelyssä, poikkeuksellisten käsittelyolosuhteiden ja kiireellisyyden johdosta valtioneuvosto arvioisi ja voisi hyväksyä muutoksia ottaen huomioon Suomen kokonaisuus.

Valtioneuvosto korostaa, että nyt tehtävillä mukautuksilla ei tule ennakoida EU:n monivuotisten rahoituskehysten sisältöä tulevalle kaudelle (2021 – 2027).

Pääasiallinen sisältö

Komissio ehdottaa 13.3. annettuja ehdotuksia täydentäviä lisämuutoksia ohjelmakaudella 2014 - 2020 sovellettavaan sääntelyyn Euroopan rakenne- ja investointirahastoissa, jotta COVID-19-pandemian vaikutuksia voitaisiin lieventää parhaalla mahdollisella tavalla em. rahastoista:

- Komissio voisi hyväksyä jäsenvaltion hakemuksista ohjelmamuutoksen, jolla tilivuonna 1.7.2020 – 30.6.2021 EAKR-, ESR- ja koheesiorahaston Investoinnit kestäväan kasvuun ja työpaikkoihin –tavoitteen ohjelmien yhdessä tai useammassa toimintalinjassa rahoitettuihin hankkeisiin ei vaadittaisi kansallista omarahoitusta (100 % EU-tuki).
- Mahdollistettaisiin tarvittavat määrärahojen siirrot Euroopan aluekehitysrahaston (pl. Interreg-ohjelmat), Euroopan sosiaalirahaston ja koheesiorahaston välillä Investoinnit kestäväan kasvuun ja työpaikkoihin –tavoitteessa.
- Niihin määrärahoihin, joiden siirron komissio hyväksyy ohjelmamuutoksella, ei sovelleta temaattista keskittämistä.
- Automaattisesta maksunpalautussäännöstä voitaisiin poiketa force majeure –syystä.
- Rahastojen tuki koronatoimiin voitaisiin osoittaa takautuvasti jo käynnistettyihin tai päättyneisiin hankkeisiin.
- Maaseudunkehittämisohjelmissa laajennettaisiin mahdollisuuksia rahoittaa pk-yritysten käyttöpääomaa (enintään 200 000 euroa).
- Euroopan aluekehitysrahaston, Euroopan sosiaalirahaston ja koheesiorahaston sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahaston ohjelmia suljettaessa sallittaisiin enintään 10 %:n poikkeamat komission päätöksellä hyväksytyissä ohjelmissa kullekin prioriteetille ja aluekategorialle vahvistetuista määrärahoista.

Lisäksi ehdotus sisältää toimeenpanoa yksinkertaistavia mukautuksia, mm.:

- määräaikoihin joustoa vuosikertomuksen käsittelyssä,
- ei velvoitetta kumppanuussopimusstrategian päivittämiseen ohjelmamuutoksissa,
- temaattisesta keskittämisestä luovuttaisiin,
- ex-ante etukäteisselvityksiä ei edellytetäisi rahoitusinstrumenttien osalta.

Lisäksi komissio ehdottaa yhdenvertaistavaa muutosta EAKR-asetukseen, jotta tukea voitaisiin myöntää myös EU-osarahoitteisiin toimiin vaikeuksissa olevien yritysten tukemisen kiellon estämättä erikseen määritellyistä valtiontukiohjelmista, ml. 20.3.2020 annetut tilapäiset de minimis -puitteet.

Ehdotukset tulisivat voimaan samana päivänä kuin muutosasetus julkaistaan.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Yhdistetyt oikeusperustat ERI-rahastoissa: SEUT 177, 178 ja 322 (1) a-artikla, tavallinen lainsäädäntömenettely (määräenemmistöpäätös).

Käsittely Euroopan parlamentissa

Odottaa ensimmäistä lukemista.

Kansallinen valmistelu

Alue- ja rakennepolitiikan jaosto (EU4), laaja kokoonpano, kirjallinen menettely 3.4. – 6.4.2020

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta (ennakkotieto asian vireilletulosta ensin E-kirjeenä 2.4.2020)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön.

Taloudelliset vaikutukset

Euroopan rakenne- ja investointirahastoja koskevalla ehdotuksella ei ole vaikutuksia EU:n talousarvion sitoumusmäärärahoihin, koska ERI-rahastoista toimenpideohjelmille ohjelmakaudeksi 2014–2020 myönnettävän rahoituksen enimmäismääriin ei ehdoteta muutoksia.

Ehdotuksella ei ole vaikutusta maksumäärärahoihin kokonaistasolla. Maksumäärärahojen tarpeen ennakoidaan kuitenkin aikaistuvan jaksolla 2020 – 2024 ja purkautuvan jäsenvaltioiden maksettavaksi vuosina 2020 – 2021. Komission ehdotuksen mukaan maksumäärärahojen tarve vuonna 2020 olisi 8,5 mrd. euroa ja vuonna 2021 6,1 mrd. euroa. Tämä kuittaantuisi komission ehdotuksen mukaan vuosina 2023 ja 2024, jolloin maksumäärärahojen tarve vähenisi molempina vuosina 7,3 mrd. euroa. Siten kyseessä olisi yhteensä 14,6 miljardin euron suuruudesta maksumäärärahojen aikaistamisesta, jonka kokonaisvaikutus on Suomen maksujen kannalta neutraali. Komissio ei ole tehnyt säädösehdotuksen rinnalla ehdotusta tarkistaa EU:n talousarviota vuodelle 2020. Maksumäärärahojen aikaistamisen voisi olettaa ainakin jossakin määrin edellyttävän EU:n talousarvion maksumäärärahojen tarkistamista. Vasta sen myötä nähtäisiin vaikutukset EU:n talousarvioon sekä jäsenvaltioiden maksuihin EU:lle.

Asiakirjat

COM (2020) 138 final

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european_structural_and_investments_funds.pdf

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Eliisa Hujala TEM, eliisa.hujala at tem.fi, p. 029 506 4949

EUTORI-tunnus

EU/2020/0793

Liitteet**Viite**

Asiasanat	aluepolitiikka, Euroopan aluekehitysrahasto, Euroopan meri- ja kalatalousrahasto, Euroopan sosiaalirahasto, jaosto alue- ja rakennepolitiikka (EU 4), kansanterveys, koheesiopolitiikka, talouskriisi, maaseuturahasto
Hoitaa	MMM, STM, TEM, UM, VM, VNK
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, OKM, OM, PLM, RUOKA, SM, TPK, TULLI, VH, VTV, YM
